

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 Januari 1881

Dokter de Groot: Laat men de kwakzalverij nu eens systematisch en gericht tegengaan

TOT TWEEMAAL TOE is de Vereniging tegen de Kwakzalverij gepasseerd bij de vorming van staatscommissies, die over belangrijke aspecten van de volksgezondheid rapporten moesten opstellen. Zowel in de staatscommissie-PETERS (over de mogelijke erkenning van onbevoegden) als in de staatscommissie-DEVREEZE (paramedische beroepen) mocht de stem van de Vereniging tegen de Kwakzalverij niet worden gehoord. Een kwalijke zaak.

Aan 't rapport van de staatscommissie-De Vreeze werd op zondag 16 december 1973 een onderdeel van het radioprogramma Delta (AVRO, Hilversum I) gewijd. Prof. De Vreeze gaf in dit programma een korte toelichting over het standpunt van de commissie, die een afgebakende bevoegdheid wil voor onbevoegden. Dokter de Groot gaf er commentaar op.

Volgens een schatting van het ministerie van justitie, aldus de presentator van het programma-onderdeel, wordt de wet uit 1865, die ingevoerd was om de kwakzalverij tegen te gaan per jaar een miljoen maal overtreden. De groep paranormale genezers zegt zelf, dat dit getal vele malen groter is.

Eind 1967 is de staatscommissie medische beroepsuitoefening ingesteld, de z.g. commissie-De Vreeze, die zich moet bezig houden met de hele wettelijke regeling voor medische beroepen in brede zin. Ten eerste moesten de paramedische beroepen geregeld worden zoals diëtiste, logopediste en verpleegkundigen, die in de oude wet nog helemaal niet voorkomen.

Prof. mr. J. Th. M. de Vreeze: Aan de andere kant is er het punt, dat die oude wetgeving verbóód, dat mensen, die geen opleiding hadden beroepsmatig iets aan geneeskunst deden en u weet, dat dat geweldig veel werd en wordt overtreden en ook dát was een zaak waar we ons mee moesten bezig houden.

Vraag: Wat stond er precies in het rapport?

Prof. De Vreeze: Ten aanzien van de paranormale genezers, dat gebleken is dat die oude wetgeving, die aan wat men toen algemeen noemde kwakzalverij een einde wilde

maken en dat schadelijk vond, in feite niet werkt. Het Nederlandse publiek blijkt in grote mate behoefte te hebben om naar de niet-bevoegde geneeskunst te gaan en daar zijn heil te zoeken, bijvoorbeeld patiënten die opgegeven zijn, maar ook anderen. De straffen zijn heel gering, er wordt heel weinig bij de justitie aangebracht, er komt heel weinig, wat tot een veroordeling leidt en dan is er een hele lichte boete. In feite is er een wet, die niet werkt en dan moet je je afvragen: is het dan niet nodig die wet te veranderen?

Vraag: Wordt die wet nu veranderd? Wat wilt u precies?

Prof. De Vreeze: Wel, het voorstel van de commissie is om in-

derdaad een zekere vrijheid te geven aan de mensen om hun hulp te zoeken, ook bij magnetiseurs enzovoorts. Maar niet zó, dat de poort helemaal open gaat en dat men kan zeggen: nou, jullie doen allemaal maar. Er zullen bepaalde grenzen moeten zijn.

Vraag: En die grenzen worden heel duidelijk vastgesteld?

Prof. De Vreeze: We proberen die grenzen duidelijk vast te stellen. Ik moet overigens zeggen: het staat nog niet in de wet, hoor! Voor dat het rapport van de staatscommissie klaar is duurt lang, maar voordat het in de wet staat duurt vermoedelijk nog langer. Die grenzen worden duidelijk vastgesteld. De niet-opgeleide

VERVOLG OP BLZ. 6

MEER MAG OOK!

Uw contributie voor het nieuwe verenigingsjaar ziet de penningmeester graag spoedig tegemoet op postgiro **32237** te Amsterdam, gemeentegiro **K 1672**

Het lidmaatschap kost U, inclusief het maandblad **f 10.—** (Meer mag ook!)

Voor studerende **f 2.50**

Dokter de Groot over rapport De Vreeze

VERVOLG VAN BLZ. 5

genezer, zo zal ik hem nu maar noemen, moet weten, dat als hij echt schade veroorzaakt bij een patiënt en dat kan gebeuren, doordat hij hem afhoudt van laat ik zeggen de arts of van een ziekenhuis, zodat er niet op tijd een medische ingreep gebeurt, die nodig is, hij dan strafbaar is. Dat is iets anders dan dat hij altijd strafbaar is als hij maar één stap op het hele gebied zet.

V r a a g: Het wordt hem dus eigenlijk gemakkelijker gemaakt!

P r o f. D e V r e e z e: In zekere zin komt er een grotere vrijheid, met name voor de patiënten en tengevolge daarvan ook voor de niet-opgeleide mensen die op dit gebied werken maar er zijn nog wel meer begrenzungen. Het is ook zó, dat wij zeggen: dit hele gebied van geneeskunst of gezondheidszorg kun je niet omheinen, zoals het in de vorige eeuw gebeurde, maar bepaalde gebieden wél. Als de onbevoegde komt op 't gebied van zeg heelkunde, van verloskunde of van tandheelkunde, dan is hij zonder méér strafbaar, ook al veroorzaakt hij geen schade.

Dokter De Groot, voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij is niet zo gelukkig met de hele gang van zaken. Woordelijk laten wij hier zijn commentaar volgen, zoals hij dat voor de radio in het programma Delta gaf.

A. P. N. d e G r o o t, arts, voorzitter Vereniging tegen de Kwakzalverij: In de eerste plaats heeft de staatssecretaris, dr. Bartels, geen medicus maar een econoom, in '65 geweigerd in te gaan op een verzoek van de Vereniging tegen de Kwakzalverij om een van haar afgevaardigden in de commissie-Peters te plaatsen. Deze commissie is dus eenzijdig samengesteld want er waren wél in vertegenwoordigd vertegenwoordigers van de kwakzalversverenigingen. Dan, wat betreft de staatscommissie voor medische beroepsuitoefening, de z.g. commissie-De Vreeze, ook die commissie heeft geen aanleiding kunnen vinden om de Vereniging tegen de Kwakzalverij te vragen om welke redenen zij zo positief tegen het verlenen van welke bevoegdheid aan welke kwakzalver dan ook is.

V r a a g: Men wil nu proberen om bepaalde behandelingen van kwakzalvers, zoals u ze noemt, goed te keuren en toe te staan?

D o k t e r d e G r o o t: Dat is een

suggestie, die helemaal niet opgaat, want de kwakzalver is een onbevoegde die geen diagnose kan stellen; wanneer de patiënt bij hem komt kan hij dus niet constateren of die patiënt een of andere ziekte heeft, waar hij niet aan mag komen en derhalve zullen verschillende kwakzalvers wets-overtredingen plegen die niet goed zijn. Het gaat hier om de groep niet-placebo-achtigen, die door hun behandeling, ik mag wel haast zeggen door een mishandeling, mis-behandeling van een kwakzalver, ten ene male ongunstig worden beïnvloed.

V r a a g: Wat moet er nou precies veranderen, want de wet uit de vorige eeuw is toch tegen de kwakzalvers?

D o k t e r d e G r o o t: Alleen zorgen, dat bij het Staatstoezicht op de Volksgezondheid een behoorlijk apparaat komt om deze dingen systematisch en gericht tegen te gaan.

V r a a g: Het publiek is toch vrij om naar iemand toe te gaan, die het verkiest?

D o k t e r D e G r o o t: Het publiek mag, wat mij betreft, gaan naar wie het wil. Als het zijn eigen body wil verknoeien dan moet men het zélf weten. Maar datzelfde publiek zal heus niet in een vliegtuig stappen als het weet, dat de vliegenier geen vliegenier is! Het publiek zal heus niet in een automobiel stappen en de rijks-weg opgaan, wanneer het weet, dat de chauffeur niet bij machte is te chaufferen. Maar wanneer het om zijn eigen gezondheid gaat, dan gaat men graag — en dat is juist het misse van het publiek en dat is ook het misse dat ontstaan is doordat de overheid geen voldoende voorlichting op dit kwalijke punt heeft gegeven — naar de kwakzalver en dan zal men graag zijn hele gezondheid overgeven aan een onbevoegde, die hiermee knoeit.

V r a a g: Ligt de schuld niet bij de artsen tegenwoordig, dat men steeds vaker naar een kwakzalver loopt?

D o k t e r D e G r o o t: Er zijn meerdere oorzaken voor. Ik heb u zo pas al de overheid genoemd, die geen voorlichting heeft gegeven en de wettelijke bepalingen niet heeft doorgevoerd, dan zijn er de juristen en de politiemensen, die er niet zo veel aan doen, maar er ligt ook een groot deel aan de artsen zelf. Het grote bezwaar onzerzijds tegen het optreden van heel veel artsen is, dat ongeveer 90 pct van hen psychologisch niet in staat is op de juiste wijze met hun patiënten om te gaan.

V r a a g: Kunt u in het werk van deze commissie nog verandering brengen? Of in de uitslag?

D o k t e r D e G r o o t: Wij zijn maar een particulier clubje en men meent dat wij een te positief oordeel hebben maar men heeft nooit bij ons nagegaan of dat positieve oordeel grondig is opgesteld. Wij kunnen er niets aan doen, behalve publiceren welke bezwaren wij hebben tegen de hele gang van zaken wat betreft het Staatstoezicht op de Volksgezondheid. Gelukkig ben ik persoonlijk in staat geweest achter de schermen te kijken, zoals niemand anders het in den lande heeft kunnen doen. Punt!

R e a c t i e v a n p r o f. m r. D e V r e e z e: Ja, als ik dokter De Groot hoor, dan moet ik wat voorzichtig zijn met mijn reacties, want ik ben wel geen econoom maar ik ben jurist, dus ook geen medicus. In de commissie zaten heel veel artsen. Nu moet ik direct zeggen: niet ieder van die artsen is even gerust op de wijziging, die wij hebben voorgesteld. Laat ik zeggen de hoofdinspecteur volksgezondheid — dokter De Groot noemt de inspectie — heeft er wel moeite mee, want die vindt dat die oude wet toch altijd op zijn minst een preventieve werking heeft, laat ik het nu maar zo zeggen. Maar tenslotte hebben we met z'n allen toch een conclusie getrokken. De Vereniging tegen de Kwakzalverij was daar inderdaad niet bij, maar ik moet zeggen: wij hebben onszelf niet samengesteld maar wij menen toch wel te weten, waar die vereniging tegen vecht. Maar wij zijn tenslotte met z'n allen tot de conclusie gekomen: beter een beperkte wet, die dan ook echt wérkt (als er schade wordt aangericht moet er worden ingegrepen) dan een hele strenge wet, die het hele gebied omheint en afgrendelt en die in feite niet werkt, wat eigenlijk een aanfluiting voor de wet is.

V r a a g: Denkt u net als dokter De Groot, dat ook een grote schuld ligt bij de huisartsen, die te weinig tijd hebben voor hun patiënten?

P r o f. m r. D e V r e e z e: Ja, ik dacht dat de aantrekkingskracht van velen, die buiten de officiële gezondheidszorg staan wel zal zitten in de wijze, waarop zij de mensen tegemoet treden, dat zij psychologisch aan veel patiënten, ernstige patiënten, die niet weten waar zij het zoeken moeten, iets weten te bieden dat de huisarts en specialisten misschien door hun overbelasting niet zo gemakkelijk kunnen bieden. Ik denk het wel ja.

Hiermede was dit programma-onderdeel van de uitzending Delta, die zich verder o.a. met de machtigingswet en de oliecrisis bezig hield, afgelopen.

De "genezende vingers" van een bottendokter uit Engeland

DE BOTTENDOKTER, Edwards is zijn naam, is een onbevoegde. En hij is een Engelsman. Maar dat neemt niet weg dat hij een aantal Westfriese bewonderaars heeft, dat bereid is de lange weg van Andijk naar Engeland af te leggen. In het Noordhollands Dagblad heeft Cees Veltman daar onlangs een boekje over open gedaan.

Hij sprak met de contactman van Edwards, de Andijker Gert Sijm. Die wilde best even voordoen hoe die wonderdokter uit Engeland het allemaal klaarspeelt. „Hij pakt zijn slachtoffer bij de schouders en trekt die naar achteren, terwijl hij onverschrokken het hoofd in de nek duwt. „Zo, op deze manier”, verklaart hij hijgend: „Je voelt de zaak verschuiven, maar het is finaal pijnloos”.

Men begrijpt het: waar Gert Sijm het over heeft, is een osteopaat. Die kent men behalve in Engeland ook in Duitsland — meestal zijn het onbevoegden, zoals ook het geval was met die osteopaat, die een rol speelde in de affaire waarbij de Britse minister Profumo en de roodharige call-girl Keeler bij waren betrokken. De osteopaat bemiddelde in dat geval tussen zijn rijke klanten en call-girls maar na de rechtszittingen over deze affaire, die zoveel stof deed opwaaien, heeft hij zelfmoord gepleegd.

Terug nu naar Gert Sijm. Die was zelf ook patiënt, leed aan slijtage van schouders en heup maar werd volgens zijn zeggen genezen door osteopaat Edwards in Engeland.

„Kijk”, zegt Gert Sijm tegen de verslaggever, „Edwards is geen lieve heertje. Hij zegt ook wel eens dat het wel een paar maanden kan duren voordat je genezen bent. Je moet ook vaak oefeningen doen, maar de meesten komen genezen of een stuk beter terug. Edwards kan je niet helpen als er inwendige ziekten zijn. Het is armen- en benenwerk, wat hij doet. Hij heeft mijn vrouw bijvoorbeeld van haar platvoeten afgeholpen.”

Insmeren met olijfolie

Hij VERVOLGT: Edwards zorgt dat je bloed weer gaat circuleren. Dat levert soms wel spierpijn op, maar dat gaat weer over. Meestal krijgen de patiënten olijfolie mee om de spieren soepel te houden. Daar moet je dan elke dag mee insmeren.

Prof. dr. J. J. de Blécourt over aardstralen en reuma

IN HET NOVEMBERNUMMER van ons maandblad ontleenden wij onder de titel „Spook van aardstralen dient te worden verjaagd” een artikel over aardstralen en aardstralenkastjes aan het Reumabulletin. Hetzelfde kon men echter al een aantal jaren lezen in het boekje „Rheumatiek” van prof. dr. J. J. de Blécourt, hoogleraar te Groningen, dat uitgegeven werd door de Nederlandse Vereniging tot Rheumabestrijding.

Van dit boekje met gegevens over de verschillende vormen van reumatiek, de oorzaken, de behandelingsmethoden en de bestrijding van reumatiek verscheen in 1955 een derde druk. Bij de bespreking in de pers van de eerste druk, lezen wij daarin op blz. 50, werd door sommige van de critici met leedwezen gewag gemaakt van het afwijzend oordeel over de invloed van de aardstralen en de geneeskundige kracht van de afschermkastjes in verband met reuma. Deze critici drongen er op aan, dat in een volgende druk een ander standpunt zou worden ingenomen. Men meende o.a. dat schade werd aangericht onder „bonafide” wicelroedelopers e.d. Hoewel het zeker niet de bedoeling is wie dan ook schade te berokkenen moet het commentaar hier dan luiden: hoe meer schade hoe beter!

Aldus prof. De Blécourt in de derde druk van het boekje, dat thans in vervolgen in het Reumabulletin wordt afgedrukt. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor deze aanvulling.

Wat of de kosten zijn? „Hij doet het helemaal niet om te verdienen”. Er staat bij het artikel een foto van het landhuisje waarin de osteopaat woont en Sijm vertelt de verslaggever, dat de behandeling vijf pond kost. Een spreekkamer heeft Edwards niet, hij doet het gewoon in de woonkamer.

Edwards, die beschreven wordt als een vriendelijk mannetje, waar de hartelijkheid van uitstraalt, roept altijd twee mensen tegelijk binnen. Dan kan de tweede zien hoe het allemaal gaat. „Ik heb er”, aldus Gert Sijm, „zelf met mijn neus bijgestaan dat hij ruggewervels weer op zijn plaats duwde. Zonder pijn. Het is geen ruggekraker, waar je in Nederland ook een paar van hebt. Dat gaat met geweld. Dan zetten ze een knie in je rug”.

Edwards had vroeger wel 660 patiënten in de week, maar nu doet hij het kalmer aan. Hij is 72 en gebrekkig. Hij helpt een stuk of acht Nederlanders per week. Maar Gert Sijm, over wie de zaak loopt, bleek al voor een paar maanden volgeboekt te zitten met patiënten voor de Britse bottendokter. Een van de gelukkige patiënten die in het artikel in het Noordhollands Dagblad wordt genoemd blijkt trainer J. Posthumus van de Enkhuizer zaterdagvoetbalclub Din-dua te zijn. Die had het aan zijn enkel, die helemaal stijf was. Dat is nu, verzekert hij, 50 tot 60 procent beter geworden. Ook pastoor Stel van Andijk heeft verhalen van genezingen gehoord. Edoch - in een enkel geval komen de mensen er teleurgesteld vandaan, aldus de pastoor.

Acupunctuur in het oor tegen verslaving

IN ENGELAND zullen proeven worden genomen met het behandelen van verslaafden aan heroïne door acupunctuur. De Chinese neuro-chirurg dr. H. L. Wen te Hongkong heeft op deze wijze volgens de Londense Observer meer dan 90 verslaafden behandeld. Hij zou de patiënten door toepassing van de naalden-methode hebben genezen van de ernstige ont-houdingsverschijnselen, die optreden wanneer een aan heroïne of aan opiumverslaafde deze stoffen niet meer krijgt.

De verslaafden worden overigens niet „volgestoken” met naalden. In de eerste maanden van de behandeling kwam men al tot de ontdekking, dat het plaatsen van de naalden in het rijk met zenuwen voorziene oor voldoende was. De Chinese acupunctuur-naalden zijn bijna anderhalve centimeter lang. De Europeanen vinden dit zeer pijnlijk en een Britse vrouwelijke chirurg, die de methoden van Wen in Hongkong bestudeerde ontdekte dat men kon volstaan met naalden, die slechts een millimeter naar binnen dringen. De oorknijpertjes, waarin de naalden zijn bevestigd — één knijper voor elk oor — worden met een draad verbonden aan een elektrische stimulator, die werkt op batterijen van 6½ volt. Stroomstootjes tot een maximum van 125 per seconde ervaart de patiënt als een lichte kriebel aan het oor. Men wil op de duur met deze methode ook proeven nemen in klinieken voor de behandeling van alcoholici.

Pseudo-arts "Scherpenisse" bleek goed van de tong-riem gesneden en lichte Jan en alleman op

TEGENOVER DE TILBURGSE recherche heeft een 29-jarige man, H. van D. een volledige bekentenis afgelegd over omstreeks twintig gevallen van oplichting en verduistering waarbij hij zich meestal uitgaf als arts. Hij werd, aldus het Nieuwsblad van het Zuiden in Bergen op Zoom aangehouden. Hij was in het bezit van een teletracer en 'n stethoscoop, die hij gestolen had van een medisch student.

Bij een garage in Tilburg gaf hij zich uit voor dokter Scherpenisse, assistent van de neurochirurg dr. M. de Grood in het Elisabethziekenhuis in Tilburg. Hij verzocht de motor rijvaardig te maken. Navraag van de garage in het Elisabethziekenhuis leerde dat daar geen dokter Scherpenisse werkzaam is. Diezelfde dag meldde hij zich onder dezelfde naam ook bij de fysiotherapeut Ausems aan de Spoorlaan in Tilburg, waar hij namens dr. De Grood de prak-

tijkruimten kwam bekijken. Ook hierover werd navraag gedaan in het Elisabethziekenhuis. Zo kon de Tilburgse politie Van D. op het spoor komen.

De 29-jarige man, die tegenover de Tilburgse recherche verklaarde public-relations-officer van beroep te zijn, is oorspronkelijk afkomstig uit Amsterdam.

Het was overigens niet de eerste keer dat de Tilburgse recherche op hem werd geattendeerd. In mei van dit jaar gaf hij zich tegenover Bertens, interieurarchitectuur in de Langestraat te Tilburg, uit voor dokter Van Zuilichem uit Wassenaar, die in Oisterwijk voor ruim f 200.000,- een huis aan het bouwen was. Hij verzocht de heer Bertens zijn huis in te richten voor een bedrag van ongeveer f 55.000,-. De heer Bertens leende de man f 100,- voor zijn terugreis naar Wassenaar, en heeft hem sindsdien nooit meer teruggezien.

Dat was het begin van

een lange lijst van oplichtingen en verduisteringen. De man had een keurig voorkomen en was goed van de tongriem gesneden: meestal gaf hij zich uit voor arts, waarbij hij gebruik maakte van de namen Govaert en Scherpenisse. Een enkele keer gaf hij zich uit als student.

Tot zijn slachtoffers behoorden studenten uit Nijmegen, een dominee uit Arnhem, personeel van de Nederlandse ambassade in Brussel, een co-assistent in Brussel, een student in Gent, een Jezuïetenklooster in Brussel, een neurochirurg in Gent en een nog onbekend meisje in Brussel. Al deze personen wist hij kleine geldbedragen af te zetten. Verder presteerde hij 't om hotels op te bellen voor het bestellen van grote diners.

Volgens de Tilburgse recherche leefde de man in een schijnwereld. Een fantast, die z'n eigen fantasieën ging geloven.

Buigen Uri Gellers gedachten werkelijk vorken en lepels?

DE ISRAËLIER URI GELLER heeft Engeland in verbazing gebracht door een televisie-uitzending waarin hij in staat bleek om door gedachtekracht 'n vork te buigen en een briefopener om te doen krullen. Of waren het toch niet zijn gedachten maar handige goocheltrucs? Daarover is de wetenschappelijke wereld nogal verdeeld, maar prof. Hansel van de Universiteit van Wales te Swansea meent, dat een halfuurtje strikt testen van Geller hem wel zal ontmaskeren.

Hetgeen niet wegneemt dat John Beloff van de psychologische afdeling van de Universiteit van Edinburgh in Geller gelooft. Beloff behoort tot degenen, die drs. M. U. Johnson als kandidaat adviseerden voor de hoogleraarszetel in de parapsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

De Telegraaf zond een speciale verslaggever naar Engeland om de kunstjes van Uri Geller te beschrijven. De redacteur wetenschap van het Engelse zondagsblad The Observer merkte koeltjes op, dat de mogelijkheid dat onderzoekers naar dergelijke verschijnselen er door een knappe goochelaar tussen worden genomen verminderd wordt door experimenten met gewone mensen en niet met lieden zoals Geller. Dit is de wijze waarop de Amerikaanse onderzoeker J. B. Rhine de zaak benadert. Ongelukkigwijze bevestigen deze experimenten maar al te dikwijls de goede werking van de wetten van de kansberekening, klaagt de schrijver in The Observer.

HET DROOMLABORATORIUM van het Maimonides medisch centrum in New York heeft geprobeerd om telepathie te demonstreren. Men poogde beelden in de dromen te projecteren van proefpersonen, die dertig meter verder sliepen achter gesloten deuren. Begin van dit jaar zou hierover in Engeland bij Turnstone Books een boek verschijnen onder de titel „Dream Telepathy”. Hierin zou worden aangetoond, dat de achter gesloten deuren geprojecteerde beelden meer in de dromen van de proefslapers voorkwamen dan volgens de kansberekening mogelijk is. Over het algemeen echter zijn noch de experimenten van Rhine, in de Ver. Staten, noch die van Beloff in Edinburgh erg

BIJVOET - een toverkruid waarover Plinius al vertelde

IN HET WEEKPROGRAMMA van Het Vaderland schrijft de heer J. A. Nijkamp in zijn altijd leesbare natuurhistorische rubriek iets over het onkruid „bijvoet” (Artemisia). Het is een plant die nogal eens langs wegkanten voorkomt. Plinius vertelt een verhaal van een reiziger, die een takje bijvoet in zijn schoenen legde. Hij werd, hoe ver hij ook wandelde, niet moe.

In de middeleeuwen beschouwde men het als een geneesmiddel tegen haast alle kwalen, ook tegen menstruatie-stoornissen. De godin Artemisia Eilethyia waakte tegen vrouwenziekte en dit zou de wetenschappelijke naam Artemisia verklaren. De heer Nijkamp voelt meer voor de verklaring dat die naam is afgeleid van het Griekse woord „artemes”, gezondheid. Tegenwoordig stelt men niet meer zoveel vertrouwen in de bijvoet

as weleer. In drie nieuwe boeken over volksgeneeskunde werd de bijvoet slechts in één geval genoemd, namelijk als middel tegen vallende ziekte.

Vroeger echter legde men de bijvoet in de wieg van het pasgeboren kind om het tegen onheil te behoeven. Het kruid beschermde tegen de duivel en tegenslagen. Kransen van bijvoet werden onder het uitspreken van een toverformule in het Sint Jansvuur geworpen, men hing het aan de gevel van een huis om dit tegen brand en blikseminslag maar ook tegen ziekte en dieven te beschermen. In Limburg kende men vroeger de „kroetwesschen”, de anti-diabolische veldboeketten, waarin ook bijvoet voorkwam. Zij werden dikwijls geplukt op Sint Jan en in de kerk gewijd op Maria Hemelvaart. Als ze bij een naderend onweer werden verbrand werden zij den boze, maar dat deden ze ook als zij in huis waren opgehangen.

Cornielje, een paar donkere ogen onder onberispelijke coiffure

OOK 'S HEERENBERG heeft zijn wonderdoener. G. G. Th. Cornielje is de naam en de Graafschapsbode voelde zich geroepen in „Achterhoekse achtergronden en actualiteiten” een uitvoerig relaas van hem te doen, geschreven door Gert Wesselink. Hij noemt zich „maar een gewoon mens”, deze Cornielje, maar hij blijkt het razend druk te hebben. En hij verdient er een goed stukje brood met beleg aan, dit lid van de NWP.

Geven wij thans het woord aan de heer Wesselink van de Graafschapsbode, die met kritische benadering op Cornielje blijkt te zijn afgestaan.

Mijn hoop eens uitgebreid met een zeldzaam beroepsoefenaar als Cornielje te kunnen praten wordt al gauw de bodem ingeslagen. De 's-Heerenbergenaar heeft het razend druk. „Zegt u maar wat u van me weten wilt”, zegt hij als hij de deur van de wachtkamer van zijn riant aan de Slotlaan gelegen praktijkgebouw nog maar amper achter me heeft gesloten.

Jachtig biedt hij me een stoel aan en installeert zich vervolgens breed achter een bureau. Een paar donkere ogen onder 'n onberispelijke coiffure kijken me onderzoekend aan. Cornielje, een blozende vijftiger met een mollig postuur, is een „gutgepflegte” verschijning die zo te zien het goede der aarde niet verwaarloost.

Wij zijn nog maar enkele minuten aan de praat of hij wordt al weer weggeroepen naar achteren. Ik zit alleen in de wachtkamer. Veel te zien is er niet: een aquarel aan de muur, een

ingelijste onderscheiding waaruit blijkt dat Georg Cornielje zich verdienstelijk heeft gemaakt als zanger van „Deutsche Lieder” en verder o.a. een paar biddende handen, uit hout gesneden. De magnetiseur is kennelijk een gelovig man.

Handtekeningen zetten

ALS HIJ ZIJN positie tegenover mij aan 't bureau weer heeft ingenomen, zet hij in snel tempo zijn handtekening onder een serie cheques en nadat dit is gebeurd stel ik haastig een paar vragen, want de heer Cornielje laat er geen misverstand over bestaan dat hij weinig tijd heeft. Zo werpt hij van tijd tot tijd een haastige blik op zijn horloge.

Georg Cornielje is 54 jaar geleden in Emmerik (Dld.) geboren als zoon van een tuinbouw en veeteelt bedrijvende Nederlander. Dat Georg bijzondere gaven heeft waarmee hij mensen van moeilijk te genezen kwaaltjes kan afhelfen bleef natuurlijk niet onontdekt. En zo wijdde de boerenzoon zich te hooi en te gras aan de speculatieve „geneeskunst”. Vlak na de tweede wereldoorlog repatrieerde Cornielje naar ons land.

Hij trad in dienst bij Enka te Arnhem. De wonderdokter beweert bij dit bedrijf min of meer in het geheim te hebben gemagnetiseerd. Veel patiënten met eczeem en reumatiek kreeg hij in die tijd te behandelen. Maar hoewel hij bij Enka een dubbel loon verdiende, dacht hij meer winst uit zijn bijzondere gaven te kunnen slaan door een praktijk te beginnen. En zo, het was in 1949, vestigde hij zich in Hüthem bij Emmerik. Het ging hem daar naar den vleze. Van heinde en ver kreeg hij klanten. Als een magneet trok hij ze aan. Vaak was hij van 's morgens vier tot 's avonds elf of twaalf uur in touw. Zo'n 500 mensen behandelde hij dan gemiddeld.

Hij ging er vandoor

ZIJN PRAKTIJKEN WAREN de artsen echter een doorn in het oog. „Broodnijd”, aldus Cornielje. Van de zijde van de Artzekammer kreeg hij het dan ook zwaar te verduren. Zijn gangen werden nauwlettend in 't oog gehouden. Op een gegeven moment,

nu tien jaar geleden, kreeg men het zover dat Cornielje naar ons land uitweek en zich in 's-Heerenberg vestigde. „Waarom ik er vandoor ging? Och”, zegt de wonderdokter, „ik moest Duitser worden om mijn praktijk voort te kunnen zetten en dat wilde ik niet. Ik was niet van plan mijn nationaliteit te veranderen om mensen te helpen. En zo ben ik hier naar toe gekomen.”

De heer Cornielje, vader van twee dochters en vier zoons, heeft intussen best geboerd. Zijn onroerende goederen, riant huizen op verschillende plaatsen in de gemeente Bergh, geven daarvan het beste bewijs.

Of hij nog steeds 500 mensen op één dag behandelt, vraag ik. „Oh nee”, reageert hij glimlachend, „ik denk er niet aan. Je werkt in zo'n geval alleen voor de belasting. Vier dagen per week werk ik, langer niet.” De magnetiseur heeft in ieder geval klandizie genoeg. Niet alleen Nederlanders, vooral ook Duitsers komen naar hem toe. Cornielje is niet in staat iedereen te helpen. Vaak gebeurt het dan ook dat hij de mensen naar de huisarts verwijst.

Elk mens een uitstraling

In geval de klachten echter met het zenuwstelsel te maken hebben, is de kans groot dat de 's-Heerenbergse magnetiseur er iets aan kan doen. Een soort zesde zintuig stelt hem in staat om storingen in het vegetatieve zenuwstelsel en in de bloedsomloop op te sporen (!) „Ik hoef ze niet eens aan te raken. Zoiets voel ik aan. Dat komt omdat elke mens een uitstraling heeft. Hoe komt het anders dat iemand zich plotseling omdraait als hij strak wordt aangekeken?”

De heer Cornielje is bijzonder gevoelig voor die uitstraling. Hij zegt haar zelfs te bespeuren als de patiënt vier kamers van hem af zit. De behandelingsduur varieert sterk. Soms duurt het dagenlang voor Cornielje klaar is met iemand. Wat dat betreft komt zijn pensionaccommodatie hem goed van pas. Ook de prijzen die de wonderdokter berekent, variëren nogal. Cornielje geeft toe dat zijn rijkste klanten ook het hoogst worden aangeslagen.

Hoe groot zijn klantenkring is, wilde of kon de wonderdokter me niet zeggen. Ook hield hij de boot af toen ik, besluit de verslaggever van de Graafschapsbode, vroeg mij eens te laten zien op welke manier hij te werk gaat met zijn patiënten. „De mensen stellen daar geen prijs op”, zei hij.

URIGELLERS 'KRACHTEN'

VERVOLG VAN BLZ. 8

overtuigend geweest voor de aanwezigheid van bovennatuurlijke verschijnselen.

En ook Beloff is, ondanks zijn geloof in Uri Gellers lepeltjes en vorken, gebogen door gedachtekracht, er van overtuigd, dat het voor een ervaren goochelaar mogelijk is er elke geleerde in te laten tuinen, vooral wanneer de omstandigheden hem in de kaart spelen. Er zijn voorbeelden genoeg van de wijze waarop slimme goochelaars en illusionisten met een beroep op hun wonderkrachten, hun telepathische vermogen enzovoorts enzovoorts geleerden voor het lapje hielden. Zal ook Uri Geller niet een gewone goochelaar zijn die zijn stunts met wat „buitenzintuigelijke krachten” omhult en zo naam maakt?

Johnson, de nieuwe hoogleraar in de parapsychologie

TIJDENS EEN PERSCONFERENTIE, in Utrecht gehouden, heeft de nieuw-benoemde hoogleraar in de parapsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, drs. M. U. Johnson, zich niet willen uitlaten over prof. dr. W. H. C. Tenhaeff, die in 1953 werd benoemd tot bijz. hoogleraar in de parapsychologie. Wel heeft de heer Johnson enige verwijten die door de heer Tenhaeff op luide toon naar buiten zijn gebracht ontzenuwd. Dat hij vrijwel geen hoorcolleges zou hebben gegeven klopte, zei Johnson, want hij gaf de voorkeur aan het werk in werkgroepen.

De Studievereniging voor Psychological Research wil toch nog stappen ondernemen omdat men „bezorgd is over de voortzetting van het voortreffelijke werk van Tenhaeff”, aldus het bestuurslid J. Soesman. Ook de heer Soesman schermde er mee, dat drs. Johnson in de periode dat hij als gast-docent was opgetreden slechts één college had gegeven. Elseviers Magazine, dat het standpunt van de vereniging vertolkte, vermeldde echter dat bij navraag gebleken was dat Johnson wel degelijk kleinere groepen studenten les heeft gegeven.

Het werk van Tenhaeff kwam er in hoofdzaak op neer, dat hij 'gegevens' aandroeg over parapsychologische verschijnselen (men denke maar aan Croiset!), maar inmiddels heeft een andere manier van benadering school gemaakt: men wil via statistische methoden parapsychologische verschijnselen bewijzen. Zeer bekend is de Amerikaanse onderzoeker Rhine geworden met zijn bekende proeven met de Zener-kaarten. *)

*) Genoemd naar E. Zener, die nauw met J. B. Rhine samenwerkte. Op de kaarten zijn afgebeeld een ster, kruis, cirkel, rechthoek en drie golflijntjes onder elkaar.

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

INDEX 1973

DE NUMMERS van dit register verwijzen — zoals dat in de jaargangen te beginnen met 1968 het geval is — naar de bladzijden, die doorlopend zijn genummerd. In de jaren voor 1968 werd eenvoudig verwezen naar de nummers van de maandbladen. De voorpagina's van de verschillende nummers van het Maandblad tegen de Kwakzalverij waren in 1973 als volgt genummerd: januari blz. 1, februari blz. 5, maart blz. 9, april blz. 13, mei blz. 17, juni blz. 21, juli blz. 25, augustus blz. 29, september blz. 33, oktober blz. 37, november blz. 41, december blz. 45.

Als afzonderlijke bijlagen verschenen in de maanden juli (vier pagina's tussen de bladzijden 26 en 27) en augustus (twee bladzijden tussen de pagina's 30 en 31) de brochure van dokter A. P. N. de Groot, voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, getiteld „Het waandenkbeeld van de iriscopist Nicolaas Bos.”

Aantal artsen	48	— in tv-uitzending	10, 11	Onbevoegden, erkenning van	30
Aanzien van de arts	41	— over gebedsgenezing	37	Ontharingscrème	41
Aardstralen	43, 44	(zie ook bijvoegsels juli, aug.)		Oosterhuis, K. R.	45
Acupunctuur		Hagelkruis van Aarle-Rixtel	40	Otto Kuykkliek, Ambon	44
— anesthesie	46	Heiderziend congres Napels ...	6	Paardemest-kwakzalver	2
— elektro-acupunctuur ...	25, 39	Heiderziend stuntje Caracas ...	20	Paragnosten (zie ook Croiset) ...	4
— in Frankrijk	2	Heiderziende M. van Bergen ...	12	Pekelharing aan de voetzolen ...	45
— in „De Kosmos”, A'dam ...	29	„Helfen en dienen” (patiënten- vereniging)	45	Pike, bisschop (spiritist)	21
— Van der Molen	7, 12	Heksenbezweering	10	Pindakaas met aflatoxine	29
— Nijmeegse studenten	12	Heksengeruchten in Bihar	27	Plaats, K. T. van der (NWP) ...	25
— cursus van de NWP	25	Hekserij op voetbalveld	40	Planten (magnetisme)	13
— Tour de France	29	— uit 1873	35	Ploeg, A. van der (Haarlem) ...	13
— in Wenen	29	Hersenvoeding uit broodkorsten ..	8	Postorderbedrijf DMD	24
Adverteerders over de schreef ..	41	Hexachlorofoen	4	Prinse-Corte, L.	4
Afwasmiddelen, bijtende	42	Hoekendijk, Ben	47	Pro Juventutekalender 1974	40
Alka - Seltzer in opspraak	36	Huisstede, C. van, Ned. Fusie ..	23	Pseudo-arts uit oude doos	46
Antibiotica voor dieren	25	Index 1972	8	Psychotherapeutica	3
Astrologen in Cambodja	22	Insuline in vuilnisemmer	39	Radiësthesist in Parijs	28
— in Laos	36	Ipanol (om bruin te worden) ...	24	Rood, mr. Max	17
— in Vietnam	32	Isiscopie	1, 15, 21, 31	Samuels, dr. J.	12, 17, 38
Archief Vereniging tegen de		(zie ook bijvoegsels juli, aug.)		Sauna-afslankcostuum	24
Kwakzalverij	17	Issels, Jozef	37	Schandalig geschrift	45
Balans in vibratie	31	Jacobson, mr. J. D. onderschei- den	44	Schuurmans Stekhoven, dr. mr. dr. W.	39
Barendtsen, J. A. (Lisse)	13	Jong, Maarten de (Honselers- dijk)	20	Smit, D., kruidenhandelaar	15
Bemoelzucht, gevaarlijke	41	Keizersnede bij koeien	14	Soomeren, F. van, voorzitter Ned. Fusie	15, 23
Bergen, M. van (helderziende) ..	12	Kenia (medicijnman)	32	Speelgoed, gevaarlijk	47
Bestrijdingsmiddelen	7	Ketting van patiënten	28	Spiritisme (bedrog)	21
Bioritme (G. Zantinge)	22	Kiekers, genezen van	20	— dr. G. Zorab	42
Bloedtransfusie	25	Kinderbedjes	26	Sterrenwischelaars	22, 32, 36
Bloedzuigers	48	Kinderboxen	44	Strijker Roelofarendsveen	19
Boerema, prof. dr. J.	41	Kraaitjes in de oren	32	Surinaamse magie	13
Bos, N. (iriscopist)	1, 15	Kruiden uit Bulgarije	16	Te laken voorlichter	1
(zie ook bijvoegsels juli, aug.)		Laxeermiddelen	41	Televisieuitzending kwakzalverij ..	9
Boer, Eduard C. van den		Lups, A., (Sliedrecht)	13	— Zienswijze VI	18
(genezer, Oisterwijk)	47	Maasbach, John	4, 37	Tenenrechtbuiger	24
Bovennatuurlijke tipgeverij ...	33	Maden (rondje wijven)	16	Tenhaeff, prof. dr. W. H. C. 18, 26, 38	
Brood (vetgehalte)	28	Magnetiseurs	13, 28	Therapeutisch optimisme van Le Compte	27
Broodkosten (hersenvoeding) ...	20	Markante facetten (rubriek) 1, 5, 33		Tipgeverij, bovennatuurlijke ..	33
Bulgarije (kruiden)	16	Medicijnen (vergiftiging)	23	Tranquillizers	3, 41
Buskruit (heksenkring van -) ...	10	Medicijnman in Kenia	32	Uitterdijk, dr. D.	26
Busteverstevigerscrème	41	Medische beroepsuitoefening ...	40	Upwich, H. van der, (Bussum) ...	48
Cambodja (astrologen)	22	Medische medewerker NRC Handelsbl. (H. S. Verbrugh) 1, 5		Urinekijkerij	33
Celtherapie veroordeeld	36, 39	Meditatie op balkon (Günther Schwarz)	8	Uyltend, Mellie	16
Colmschate, „prikker” A. van der Molen	7	Meditatie onder de loep	46	Verbrugh, H. S.	1, 5
Compte, Herman le -	27	Mességué, Maurice	24, 28	Vereniging Electro-acupunctuur 25, 39	
Cosmetica (EEG-richtlijn)	6	Merkelbach, dr. F. L. L. M. (acupunctuur, celtherapie) 25, 39		Vergiftiging door medicijnen ...	23
Croiset, Gerard	4, 13, 33	Mijn, mr. W. B. van der	40	Vleeskeuringsdienst	6
Dagboekener (H. A. A. R. Knap) 3		Modderman, C. P. J., arts	15	Voor-wetenschappelijke ideologie	5
Dam, Marcel van, Ombudsman	9, 12, 17	Moget, H. P., clair-voyant	11	Wagenaar, arts, gebedsgenezer ..	37
Diervetloskundige Jan Zoeteman 14		Molen, A. van der (Colmschate) 7		Water in de knie	48
Dominicus, F. C. - over		Mongolisme	36, 39	Wesselman, Joh. Petrus, (Roelofarendsveen)	19
Mességué	24	Moosdijk, Willem van de — cassatieberoep	11	Wintiepraktijken in Suriname ...	13
Dooftel (kraaltjes in oren) ...	32	— in observatie	22	Wonderdoenster Standaardbuiten 4	
Drugs	3	— waar is het geld?	38	Yeats, William Butler	4
Duivel uitdrijven	16	— zit straf uit	30	Zantinge, Gerrit (bioritme)	22
Duivelsdrek	8	Most, G. van der, arts	39	Zeelucht	6
Erkenning onbevoegden	30	Muizen bij paranormaal experiment	13	Zeeuw, Gijbert van der, ...	18, 26
Exorcisme	16	Naturopathie	21, 31	Zevende zoon Finbar Nolan, „Wonderboy”	7
Frans magnetiseurs	28	Natuurgeneeskundig herstellings- oord	25	Zienswijze VI (tv-discussie) ...	18
Fries hooizaad (Fénu grec)	24	Ned. Werkgroep Praktiserende genezers, N.V.P.	5, 6, 7, 25	Zonsverduistering Afrika	30
Freem-Neuberg, F. (Ned. Fusie) 23		Niehans, Paul, Celtherapie ..	36, 39	Zorab, dr. G.	42
Fusie, Ned. - van paranormaal begaafden en natuurgenezers 13, 20, 22, 23		Occulte boeken	42	Zuigflesverwarmers	40
Gebedsgenezing (radiocommen- taar A. P. N. de Groot)	37	Occultisme en W. B. Yeats	4		
Geneeskundige op dood spoor, boek H. S. Verbrugh	5	Ommen, Jan L. (Klazienaveen) ...	13		
Gevaarlijke bemoeizucht	41				
„Gezondheidsbewaking”	45				
Gras, Het, inleiding naturopathie 21					
Groot, A. P. N. de, artikelen 1, 5, 33					

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buiters, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mejr. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 3 2 2 3 7 te Amsterdam. Gem. Giro K 1 6 7 2.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 10

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum